

خونریزی مغزی

تعریف بیماری

- ❖ مغز و نخاع دارای بافتی نرم است که درون جمجمه قرار گرفته است و به وسیله ی پرده هایی به نام مننژ محافظت می شوند که سه لایه آن از داخل به خارج عبارتند از: نرم شامه: پرده ظریفی است که روی مغز و نخاع قرار می گیرد. عنكبوتیه: پرده ظریفی است که بین سخت شامه و نرم شامه قرار می گیرد و در این فضا مایع مغزی نخاعی وجود دارد. سخت شامه: پرده ضخیمی است که سطح داخلی استخوان جمجمه و سطح خارجی عنكبوتیه را می پوشاند. مایع مغزی نخاعی، مایعی شفاف و بدون رنگ است که از بطن های مغزی تولید می شود.
- ❖ خونریزی داخل مغزی یعنی خونریزی که در داخل بافت مغز رخ داده و بطور عمده با ایجاد فشار روی بافت اطراف سبب بروز علائم می شود.

انواع خونریزی داخل مغزی

- خونریزی بالای سخت شامه: لخته یا هماتوم به دنبال ضربه ی ناشی از شکستگی جمجمه ایجاد می شود. بیمار دوره کوتاهی از عدم هوشیاری را تجربه کرده و بعد ممکن است هیچ علامتی نداشته باشد.
- خونریزی داخل بطنهای مغزی بسیار نادر و بیشتر در نوزادان تازه متولد شده به ویژه در نوزادانی که قبل از هفته 32 به دنیا می آیند، شایع می باشد. خونریزی یا هماتوم زیر سخت شامه ای به تجمع خون بین سخت شامه و عنكبوتیه گفته می شود. منشا خونریزی ها اغلب وریدی یا سیاهرگی و بیشتر وریدهای کوچک می باشد به همین دلیل ممکن است علائم دیرتر بروز کنند.

علائم

- ✓ سردرد شدید ناگهانی، تشنج، تهوع و استفراغ، تغییر در بینایی چشم، اختلال در صحبت کردن
- ✓ عدم تعادل بدن، احساس ضعف در دست و پاها، بیهوشی

علت

- آسیب به سر که شایع ترین علت می باشد. تومور مغزی یا عفونت در هر قسمت از دستگاه عصبی مرکزی
- پارگی یک آنوریسم یا قسمت ضعیف شده یک شریان که از زمان تولد وجود داشته است. غالباً قبل از پارگی، فشار خون بالا یا گرفتگی عروق وجود دارد و مشکلات خونریزی دهنده مثل: کم خونی سلول داسی شکل، مصرف داروهای کبدی، باعث افزایش خونریزی می شوند
- لوسمی یا سرطان خون و هر اختلالی که عارضه جانبی یک داروی تجویز شده باشد.

عوارض

- ✓ مرگ یا ناتوانی دائمی شامل فلج نسبی یا کامل، تغییرات رفتاری و شخصیتی و مشکلات گفتاری.
- ✓ ورم مغز و افزایش فشار داخل جمجمه
- ✓ عوارض جراحی مانند: عفونت و خونریزی و عوارض بیهوشی مانند: حساسیت به داروها

درمان

- ❖ هدف از درمان پیشگیری از عوارض حسی-حرکتی می باشد که مستلزم بستری شدن در بیمارستان است. درمانهای رایج عبارتند از:
 - جراحی برای توقف خونریزی و برداشتن خون لخته شده
 - داروهایی که تورم و فشار مغز را کاهش دهند و در صورت نیاز سایر علائم مانند تشنج را کنترل کنند.
 - درمان توانبخشی، بسیاری از بیمارانی که بیماری آنها به موقع تشخیص داده شده و درمان شده اند، با اقدامات بازپروری، فیزیوتراپی، گفتاردرمانی و کاردرمانی توانسته اند زندگی عادی و طبیعی داشته باشند.

رژیم غذایی

- ✓ از یک رژیم غذایی سالم و کم چرب پیروی کنید.
- ✓ جهت پیشگیری از یبوست از رژیم پر فیبر میوه ها و سبزیجات حاوی سیوس و مایعات فراوان استفاده کنید..
- ✓ در صورت مصرف الکل یا نوشیدنی های کافئین دار آن را از رژیم غذایی خود حذف نمایید.
- ✓ ممکن است لوله ای داخل بینی برای تغذیه یا تخلیه ترشحات معده گذاشته شود و تغذیه از این طریق انجام گیرد.
- ✓ در صورت ثابت ماندن وضعیت و نبود خطر برای بیمار، حرکت دادن و تغذیه دهانی با صلاح دید پزشک آغاز می شود.
- ✓ نکته مهم در مورد این بیماران، مشکلات بلعی است و تغذیه سریع، می تواند باعث ورود غذا به مجاری تنفسی و ایجاد حالت خفگی یا ذات الریه شود. پس غذا خوردن باید کاملاً با احتیاط باشد و از غذاهای مایع و رقیق شروع و به تدریج به مقدار آن افزوده شود.

خونریزی مغزی

فعالیتات

- استراحت مطلق در بستر تا برطرف شدن کامل خونریزی
- از استرس عصبانیت فعالیت بدنی بیش از اندازه و انجام فعالیت‌های سنگین به خصوص در گرما اجتناب کنید.
- از انجام ورزش‌های سنگین مانند: کوه نوردی، غواصی، وزنه برداری اجتناب کنید.
- پیاده روی منظم و انجام سایر انواع ورزشها زیر نظر پزشک در افزایش زمان بهبودی موثر است. بهبودی 6 تا 12 ماه طول می کشد.
- از انجام هر گونه ورزشهای برخوردی حداقل به مدت ۱۲ ماه بعد از عمل خودداری کنید تا مانع از ایجاد تورم در سر شود.
- پس از درمان در صورتی که برخی از کارکردهای حرکتی خود را از دست داده باشید، کاردرمانی و فیزیوتراپی به شما کمک خواهند کرد تا برای به دست آوردن مجدد مهارت های پایه مانند: غذا خوردن، لباس پوشیدن و توالیت رفتن از اندامهای آسیب دیده خود استفاده کنید.

خود مراقبتی

- ✓ مصرف منظم داروها ضروری است.
- ✓ ممکن است بعد از عمل جراحی نقایص عصبی پیدا کنید اختلال تکلم انحراف در صورت ضعف در دست و پا و مشکلات بینایی از عوارض احتمالی جراحی هستند که در صورت ایجاد عوارض نیاز به توانبخشی شامل: فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتار درمانی و دیگر اقدامهای حمایتی به وسیله روان پزشک مددکار اجتماعی می باشد.
- ✓ ممکن است احساس خستگی بیشتری کنید این حالت عادی است و معمولاً در اواسط روز نیاز به استراحت کردن و خوابیدن دارید این خستگی به تدریج و به مرور زمان از بین می رود.
- ✓ بخیه ها یا گیره های زخم به طور کامل در مدت ۷-۱۴ روز اول بعد از جراحی برداشته می شوند.
- ✓ برای مدتی طولانی قادر به تمرکز بر یک موضوع نخواهید بود ممکن است وضعیت اینکاربرایتان دشوار باشد و به تدریج بهبود می یابد.
- ✓ تا ۲ هفته بعد از عمل سردردها فروکش می کنند در برخی شرایط ممکن است تا چندین ماه ادامه یابند. اگر بعد از دراز کشیدن که می خواهید از جا برخیزید به سرعت سرتان را بالا بیاورید نه تنها ممکن است مبتلا به سردرد، شوید بلکه دچار سرگیجه هم می شوید با قرار دادن سر خود بین زانوهایتان فشار در سر افزایش یافته و همین امر موجب افزایش درد می شود.
- ✓ از رفتن به ساحل بپرهیزید و اگر به استخر می روید باید عمق آب به قدری کم باشد که فردی که همراه شماست بتواند سرتان را در زمان تشنج، بالای آب نگه دارد. به تنهایی شنا نکنید.
- ✓ می توانید ۲ روز بعد از کشیدن بخیه،ها موهایتان را بشویید می توانید ۴ هفته بعد از عمل موهایتان را رنگ کنید.
- ✓ تا زمانی که جراح اعصاب به شما اجازه نداده است نباید رانندگی کنید معمولاً ۴-۲ هفته بعد از عمل با اجازه پزشک میتوانید رانندگی کنید. بهتر است در هنگام شب رانندگی نکنید در مسافتات کوتاه رانندگی کنید همواره در حین رانندگی کسی در کنار شما باشد. در ساعات شلوغ و اوج ترافیک رانندگی نکنید. در مسیرهای آشنا حرکت کنید.
- ✓ معمولاً لازم است که حداقل ۶ هفته به طور کامل از کار خود دور بمانید بعد از این، مدت می توانید در ساعات کاری محدود و با انجام وظایف سبک به محل کار خود بازگردید.

علائم هشدار

- افزایش قرمزی، ترشح افزایش مایع و تورم نشت مایع در محل عمل، خواب آلودگی و کسالت، گیجی، افتادن، درد در ناحیه قفسه سینه یا مشکل در تنفس، حمله صرع یا تشنج، حساسیت پوستی، تب بالا و تعرق و گرفتگی عضلات گردن، بی قراری، افزایش شدت سر درد
- ضعف و ناتوانی، احساس درد یا تورم در پا و ماهیچه ساق پا، مشکل در تکلم، اختلال در دید، حالت تهوع و استفراغ

<ul style="list-style-type: none"> • آموزش به مددجو (راهنمایی برای مراقبین سلامت) - 1398 • کارگروه درون بخشی آموزش به بیمار بخش جراحی • منابع Mayo clinic, WebMD, ClinicalKey • Brunner Suddarth's textbook of Medical surgical Nursing 2018 	<p>تایید کننده: اعظم چراغی (مدیریت پرستاری)</p>	<p>تهیه کننده: زکيه مظاهری (سوپر وایزر آموزش سلامت)</p>
<p>کد پمفلت: A.H/ PE/ SW/ 03</p>		